

Toelichting bij het recht op toegang tot het dossier

Recht op toegang tot het dossier

Elke minderjarige die in een gemeenschapsinstelling of in De Grubbe verblijft, heeft recht op een dossier en op toegang tot dit dossier. De minderjarige heeft toegang tot de gegevens die hem betreffen. Deze toegang wordt bij voorkeur verstrekt door mondelinge toelichting. De jongere kan ook formeel om inzage vragen.

Gegevens die uitsluitend betrekking hebben op derden, mogen op geen enkele manier meegedeeld worden aan de minderjarige.

Belang van de jongere (= agogische exceptie)

Wanneer de voorziening oordeelt dat het belang van de minderjarige wordt geschaad als hij op de hoogte zou zijn van bepaalde gegevens, kan het toegangsrecht worden beperkt. Deze beslissing moet door de voorziening gemotiveerd worden en in het dossier worden opgenomen. Na weigering moet in het dossier vermeld worden dat omwille van het belang van de jongere geen inzage werd verschaft. De vertrouwenspersoon heeft wel toegangsrecht.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon voldoet aan volgende voorwaarden:

- Door het beroepsgeheim gebonden zijn of personeelslid zijn van de instelling waar de minderjarige onderwijs volgt.
- Niet rechtstreeks betrokken zijn bij de hulpverlening die de jongere nu krijgt.
- Op ondubbelzinnige wijze door de minderjarige aangewezen zijn.

De persoon die de minderjarige bijstaat, legitimeert zich bij elk optreden in die hoedanigheid. Hij heeft recht op toegang tot de gegevens die ook voor de minderjarige toegankelijk (zouden geweest) zijn plus de gegevens die onder het statuut agogische exceptie vallen.

Contextuele gegevens

De minderjarige heeft toegang tot de contextuele gegevens in zijn dossier. Dit zijn gegevens die tegelijk de minderjarige betreffen en één of meer andere personen die deel uitmaken van het cliëntsysteem. Het cliëntsysteem betreft hier de minderjarige, de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken en de personen die met de minderjarige samenwonen op het ogenblik van de uitoefening van het toegangsrecht. De leden van het cliëntsysteem worden in dit geval niet als derden beschouwd. De privacy-uitzondering geldt hier dus niet; de vertrouwelijkheidsuitzondering wel. De jongere mag dus op de hoogte zijn van informatie met betrekking tot zichzelf en zijn context, tenzij de context de informatie als vertrouwelijk bestempelt.

Uitzonderingen

Vertrouwelijkheidsuitzondering

Wanneer een derde meegedeelde informatie aan de jeugdhulpverlener uitdrukkelijk als vertrouwelijk bestempelt, kan de minderjarige geen toegang krijgen tot deze informatie.

Het is ook mogelijk dat de als vertrouwelijk bestempelde informatie alleen de identiteit van de verstrekker betreft. Dat is het geval wanneer de gegevensverstrekker er geen probleem van maakt dat de inhoud van de informatie ter kennis wordt gebracht van de minderjarige, maar dat hij aan de andere kant wel wil verhinderen dat zijn identiteit bekend wordt gemaakt.

Privacy van derden

De privacy van derden vormt een uitzondering op het toegangsrecht. De uitzondering geldt in die gevallen waarin de minderjarige kennis wil nemen van gegevens die niet alleen betrekking hebben op hemzelf maar tegelijkertijd ook handelen over andere personen (buiten het cliëntsysteem). Het betreft hier informatie die handelt over de relatie of gebeurtenissen tussen de minderjarige en personen met wie de minderjarige een affectieve band heeft of die betrokken zijn bij de welzijnsproblematiek (zoals familieleden, personen uit de leefgroep, leerkrachten, burens, enz.). Deze personen hebben in dezelfde mate als de minderjarige recht op bescherming van hun persoonlijke levenssfeer.

Wanneer deze uitzondering van kracht is, komen er twee belangen met elkaar in botsing: het belang van de minderjarige die kennis wil nemen van die gegevens die op hem betrekking hebben en het belang van derden die gegevens uit hun privé-sfeer wil afschermen. Indien volledige inzage afbreuk zou doen aan de privacy van derden wordt toegang verstrekt door middel van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage. Of volledige inzage afbreuk zou doen aan de privacy van de betrokken derde(n), wordt beoordeeld door de hiervoor aangeduide persoon.

Gezondheidsgegevens

Wat betreft het toegangsrecht tot de gezondheidsgegevens, moet worden doorverwezen naar de arts van de instelling. Die kan beslissen in hoeverre de jongere inzage heeft. Inzage van de medische gegevens door de hulpverlener valt ofwel onder het gedeeld beroepsgeheim, als de medicus de documenten rechtstreeks aan de hulpverlener geeft met toestemming van de patiënt, ofwel is het de jongere/patiënt zelf die een medisch gegeven ter informatie geeft aan de hulpverlener. Ook dan mag de hulpverlener die informatie niet zelf doorgeven aan anderen, bv. de ouders.

Verslaggeving van en voor (de sociale dienst bij) de jeugdrechtbank

Het betreft hier stukken die rechtstreeks op vraag van het parket of een rechter zijn opgesteld. Dit sluit niet uit dat de minderjarige toch kennis kan nemen van deze gegevens, omdat ze zijn opgenomen in het gerechtelijke dossier waartoe de minderjarige zelf of via zijn advocaat toegang heeft op grond van de regelgeving met betrekking tot het gerechtelijke dossier (zie onder meer art. 55 jeugdbeschermingswet).

Hoewel het decreet rechtspositie een uitzondering maakt op het toegangsrecht in een dossier op 'de stukken bestemd voor gerechtelijke overheden', betekent dit niet dat men niet samen met de jongere een (deel van een) verslag kan schrijven dat tevens bestemd is voor de jeugdrechtbank. De hulpverlener kan met andere woorden ook binnen een gedwongen kader aan open verslaggeving doen. Hij begint het verslag dan met 'verslag ter bespreking met de jongere' en voegt daar de door de jongere te ondertekenen aanvullingen aan toe. Dit verslag stuurt hij met eventuele bijkomende verslaggeving op aan de jeugdrechter.

Gegevensverstrekking op andere wijze dan volledige inzage

Wanneer de minderjarige een formele vraag tot inzage van zijn dossier heeft gesteld, maar volledige inzage afbreuk zou doen aan het recht op privacy van derden, moet het toegangsrecht op een andere manier worden ingewilligd. Toegang tot het dossier kan ook via gedeeltelijke inzage, een gesprek of rapportage.

Gegevensverstrekking via gedeeltelijke inzage

Het afplakken of onleesbaar maken van passages waartoe de jongere geen toegangsrecht heeft.

Gegevensverstrekking via gesprek

Mondelinge toelichting m.b.t. de gegevens die betrekking hebben op de minderjarige.

Gegevensverstrekking via rapportage

Een aantal passages uit het dossier kunnen samengebracht worden in een nieuw document.

Toegangsrecht door derden

Toegangsrecht door meerderjarige (ex-)cliënten

De meerderjarige (ex-)cliënt valt niet meer onder het decreet rechtpositie voor minderjarigen en heeft bijgevolg niet meer dezelfde rechten als de minderjarige. Concreet betekent dit dat er voor meerderjarigen alleen nog inzage-recht is voor gegevens die enkel over zichzelf gaan (op basis van de wet bescherming persoonsgegevens)

Toegangsrecht door ouders

Ouders hebben recht op toegang tot het dossier maar enkel over de gegevens die hen zelf betreffen en de informatie die ze zelf verstrekt hebben. Ouders kunnen ook als wettelijke vertegenwoordiging van de minderjarige het recht op toegang tot het dossier uitoefenen maar enkel in het geval de minderjarige zijn toegangsrecht niet zelfstandig kan uitoefenen (bij het onbekwaam zijn). Hun toegangsrecht beperkt zich dan tot de gegevens die de minderjarige betreffen en niet tot de contextuele gegevens die tegelijkertijd over de minderjarige en een derde handelen.

Toegangsrecht door rechter

Enkel een verklaring ten overstaan van een (onderzoeks)rechter kan op onbetwistbaar geldige manier het beroepsgeheim doorbreken. Enkel bij een bevelschrift van de onderzoeksrechter mag een dossier in beslag worden genomen door de politie.

Afschrift of rapport

De minderjarige heeft recht op een kopie van de gegevens die hij heeft mogen inzien. Bij volledige inzage betreft dit een afschrift van het dossier, bij toegang op een andere manier heeft hij recht op een rapport.

Bovenaan het afschrift of rapport moet volgende vermelding staan: *“Dit afschrift of rapport is persoonlijk en vertrouwelijk en mag enkel worden gebruikt voor de doelstellingen van de jeugdhulp”*.